

СИСТЕМА АКРЕДИТАЦІЇ В СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В НІМЕЧЧИНІ

Забезпечення якості вищої освіти в Німеччині належить до сфер, які останнім часом динамічно розвиваються. Акредитація грає особливо важливу роль у заходах із забезпечення якості як на рівні ВНЗ, так і на рівні федеральних земель.

Система акредитації Німеччини формувалась упродовж багатьох років, і процес її формування було завершено лише 2008 року. Вона організована за принципом децентралізації і включає такі типи акредитації:

- 1) акредитація навчальних програм;
- 2) інституціональна акредитація (акредитація внутрішніх систем якості).

Акредитація навчальних програм і внутрішніх систем забезпечення якості в університетах (систем акредитації) проводиться акредитаційними агенціями, які, своєю чергою, мають отримати дозвіл на таку діяльність від Акредитаційної ради.

У Німеччині сформовано тривірневу систему акредитації:

1. *Конференція міністрів федеральних земель Німеччини, що відповідають за освіту та виховання, вищі навчальні заклади та науку, а також культуру (КМК)* – приймає основні рішення та вирішує питання щодо спільних для всіх земель вимог до структури системи.

2. *Акредитаційна Рада*⁴ – організує систему забезпечення якості, зокрема через акредитацію акредитаційних агентств, визначення вимог до структури системи та подальшого розвитку системи забезпечення якості. За правовою формою це Фонд публічного права. Акредитаційна рада робить значний внесок у забезпечення і розвиток якості викладання й освіти в Німеччині та розвиток спільного Європейського освітнього простору. Правила акредитаційного процесу стосуються таких сфер: 1) визначення критеріїв, процесу та правил прийняття рішень (для акредитації агентств); 2) визначення критеріїв, процесу та правил прийняття рішень (для акредитації навчальних програм); 3) визначення критеріїв, процесу та правил прийняття рішень (для акредитації системи); 4) резюме спільних і специфічних для різних земель вимог до структур для акредитації, 5) формулювання домовленостей, якими регулюються права і обов'язки Акредитаційної Ради та незалежних акредитаційних агенцій.

3. *Акредитаційні агентства* – проводять акредитацію та розробляють власні інструкції, підходи та каталоги критеріїв на основі рішень КМК та Акредитаційної Ради⁵. Акредитаційною Радою Німеччини визнані *десять агентств* (8 – з Німеччини, 1 – з Австрії, 1 – зі Швейцарії). Агенція отримує право надавати знак якості будь-якій навчальній програмі після того, як сама пройде процес акредитації, який проводиться Акредитаційною радою на запит агенції на основі розроблених Акредитаційною радою *Правил акредитації агенцій*, які відповідають *Стандартам і керівництвам для забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти*⁶. Агентство зобов'язується використовувати задані Акредитаційною радою *Правила акредитації навчальних програм і для акредитації системи*.

Для проведення акредитації вищий навчальний заклад може самостійно обрати одну з десяти конкуруючих між собою агенцій. Для усунення загрози монополізації або обмеження вільного вибору агенцій і для забезпечення високої прозорості ринку з огляду на результати та ціноутворення Акредитаційна рада зобов'язана забезпечувати справедливую конкуренцію між агенціями. Сама акредитація при цьому носить менш контролюючий характер, а більше спрямована на розвиток, який охоплює весь ВНЗ.

⁴ Повна назва: Фонд для акредитації навчальних програм у Німеччині (Stiftung zur Akkreditierung von Studiengängen in Deutschland). Веб-сайт організації: <http://www.akkreditierungsrat.de>

⁵ Empfehlungen zur Akkreditierung als Instrument der Qualitätssicherung. – Bremen: Wissenschaftsrat, 25.05.2012. – с. 30-31. / Режим доступу: <http://www.wissenschaftsrat.de/download/archiv/2259-12.pdf>

⁶ Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area – ESG